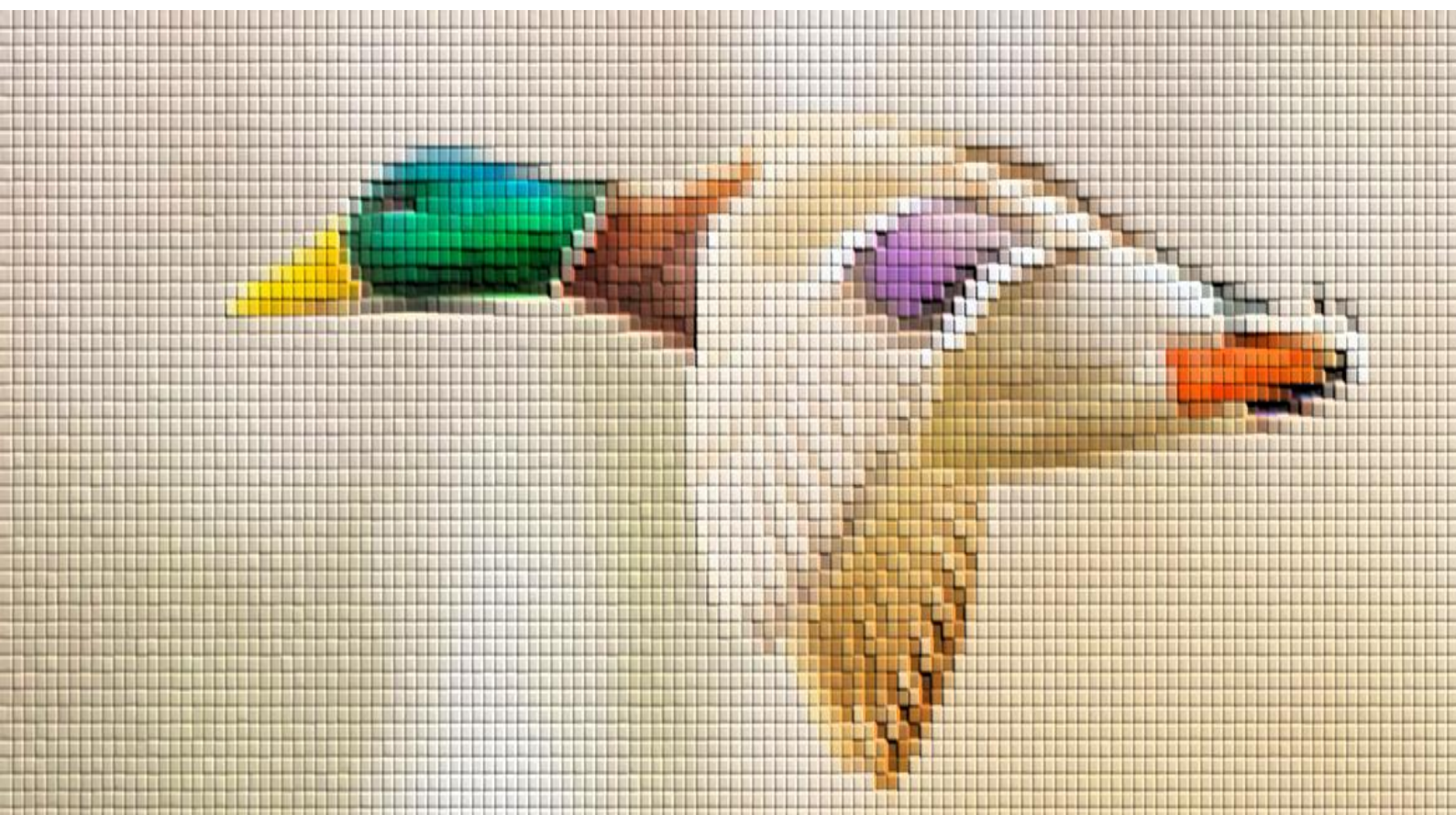

EENDENNESTEN

ERKENNING EN BESCHERMING

Tekst: Willem Overweg en Tanja Verbij

Inhoudsopgave

Eendennesten herkennen	2
Zomertaling	3
Slobeend	4
Krakeend	5
Kuifeend	6
Wilde eend	7
Meerkoet	9
Waterhoen	10

Eendennesten herkennen

Het determineren van eendennesten is niet eenvoudig. Vooral in de eileg- en begin broedfase is het lastig om te onderkennen welk nest bij welke eend hoort. Ook het (direct) herkennen van de broedende eend die je van het nest loopt is niet eenvoudig. Je schrikt je vaak een hoedje en voor je hersteld bent van je schrikreactie is de eend al een heel eind verder en valt niet meer met zekerheid te zeggen met welke eend je van doen hebt. De kuifeend vorm hierop een uitzondering

Eén ding is in ieder geval zeker. Het is altijd de vrouwtjes eend die je van het nest loopt.

Toch zijn er wel een aantal handvatten te geven die je kunnen helpen bij het opsporen, herkennen en determineren van de eend en haar nest.

- 1) In de eileg- en broedfase houdt het mannetje van slobbeend en zomertaling bijna altijd de wacht in een aangrenzende sloot ter hoogte van de plek waar het vrouwtje haar nest heeft. Bij wilde eend, kuifeend en kraakeend zie je dit gedrag vaak in de eilegfase.
- 2) Slobbeend, kraakeend en zomertaling zijn erg gevoelig voor verstoring in de eilegfase en begin broedfase. Ze zullen niet meer zo snel bij het nest terugkeren. Kom daarom in principe niet bij het nest terug. Als je even in de sloot kijkt en je ziet het mannetje nog de wacht houden weet je genoeg.
- 3) Nest van slobbeend en zomertaling liggen bijna altijd in het weiland. Kraakeend vaak in wegbermen, wegtaluds en ruige begroeiing nabij water. Liefst in de ruigte zoals grote pol brandnetels of stekels. Wilde eend kun je overal en op de meest “gekke” plekken tegenkomen. Kuifeendnest ligt bijna altijd onder in de slootkant ter hoogte van de waterlijn. Een enkele keer op de kant langs de slootkant en sporadisch ook in het weiland. De kuifeendvrouw is duidelijk anders en vertoont ook ander gedrag.
- 4) Bij nestverstoring poepen ze in principe allemaal over de eieren.
- 5) Indien het lukt om snel te schakelen bij een van het nest afvliegende eend let dan op de vleugel spiegel van de eend. Bij een wilde eend is dit donkerblauw met witte rand, bij de kraakeend wit en de slobbeend donkergroen met witte rand.

Nestbeschermer over kuifeendnest

Zomertaling

Broedperiode	Vanaf half april tot begin juni
Gem. aantal eieren	7 -12
Gem. maat ei	45,3 x 33,2
Broedduur	21-23 dagen

Beschrijving nest: Ondiep kuiltje in het gras. Kleine vaalwitte eitjes ter grootte van een krielkip. In eileg- en begin broedfase geen dons in het nest. Naarmate de broedtijd vordert steeds meer donkerbruin/wit gestippeld dons.

Locatie nest: Veelal dichtbij water in het gras. Ook regelmatig (midden) in een weiland. Erg plaats trouw. Komt bij succesvol broedsel jaarlijks op nagenoeg dezelfde plek terug.

Bijzonderheden: maximaal 1 legsel per jaar. Zeldzame eenden soort. Staat op de rode lijst als bedreigd. Mannetje houdt in eileg- en broedfase de wacht in de sloot. Bijzonder verstoring gevoelig in de eileg- en begin broedfase. Kans op nestverlating is groot. Vrouwtje poept indien verstoord bij het wegvliegen vaak over de eieren. Vrouwtje zit muurvast op het nest en laat zich zelfs uitmaaien in einde broedfase. Om dit te voorkomen is gebruik van sleeptouw of heel dicht naast elkaar lopen en wat lawaai maken een oplossing indien het weiland gemaaid gaat worden en je vermoed nog het nest van de zomertaling. Beter is om niet te maaien of een hele akker te laten staan of drone inzet.

Slobeend

Broedperiode
Gem. aantal eieren
Gem. maat ei

April tot begin juni
6-14
52,0 x 37,2

Beschrijving nest: Slobeenden maken niet echt veel werk van het nest. Ondiep kuiltje in het gras volstaat al. In eileg- en begin broedfase weinig dons in het nest. Naarmate broedtijd vordert meer dons (veertjes). Vaalwitte eieren tot wel 14 stuks.

Locatie nest: In het weiland in nabijheid van water maar ook regelmatig midden op een perceel. De slobeend is erg plaats trouw. Komt bij succesvol broedsel jaarlijks op nagenoeg dezelfde plek terug. Bij verlies 1^e nest kan 2^e legsel volgen

Bijzonderheden: Vrij zeldzame eenden soort. Staat op de rode lijst. Het heel herkenbare mannetje houdt in eileg- en broedfase de wacht in de sloot of zit op/in de slootkant. Verstoring gevoelig in de eileg- en begin broedfase. Kans op nestverlating is groot. Vrouwtje poept, indien verstoord, bij het wegvliegen bijna altijd over de eieren. Vrouwtje zit muurvast op het nest en laat zich zelfs uitmaaien in einde broedfase. Om dit te voorkomen is gebruik van sleeptouw of heel dicht naast elkaar lopen en wat lawaai maken een oplossing indien het weiland gemaaid gaat worden. Beter is om niet te maaien, een brede strook of akker te laten staan of de drone in te zetten.

Als je een slobeendnest vermoed en het mannetje zit in de sloot let dan op zijn gedrag bij het wegvliegen. Het mannetje zal in principe wegvliegen of extra rondje maken over het perceel waar zijn vrouwtje op het nest zit. Ook het vrouwtje maakt als ze va het nest wegvliegt vaak nog een extra rondje over het perceel waar haar nest ligt.

Krakeend

Broedperiode
Gem. aantal eieren
Gem. maat ei

Eind april tot eind juni
6-12
54,3 x 39,1

Beschrijving nest: Krakeenden maken echt werk van hun nest al is de een mooier dan de andere. Nest is mooi rond van opbouw met een duidelijke ronde diepe nestkom met veel gedroogd gras, strootjes. Voor een eend een waar kunstwerkje. Pas later aan einde broedfase dons in het nest. Nesten zijn veelal goed verstopt. Vaak in ruigtes (grote pollen brandnetel- stekels) en dichtbij het water en/of oever. Ook vaak in wegbermen en taluds. Daar de krakeend een laatbroeder is lopen ze daardoor kans om te worden uitgemaaid.

Bijzonderheden: 1 legsel per jaar. Poepen over het legsel bij verstoring.

Net als de slobbeend en zomertaling is ook de krakeend erg gevoelig voor verstoring in de eileg- en begin broedfase. Kans op nestverlating is dan groot. Vrouwtje poept bij nestverstoring bij het wegvliegen vaak over de eieren. Vrouwtje zit muurvast op het nest en laat zich zelfs uitmaaien in einde broedfase. Om dit te voorkomen is gebruik van sleeptouw of heel dicht naast elkaar lopen en wat lawaai maken een oplossing indien het weiland gemaaid gaat worden. Beter is om niet te maaien, een brede strook of akker te laten staan of de drone in te zetten.

Kuifeend

Broedperiode
Gem. aantal eieren
Gem. maat ei
Kleur van ei

Mei en juni
5 -12
58,3 x 40,8
Beige/lichtbruin/valig

Beschrijving nest: Kuifeenden maken weinig werk van hun nest. Meestal ondiep kuiltje in de onderste vegetatie van de slootkant nabij de oever en vaak bijna op de waterlijn met een voorkeur voor rietkanten. Soms wat hoger in slootkant of in een enkel geval boven op de kant. In een sporadisch geval soms ook gewoon in het weiland. Nesten zijn veelal goed verstopt. Geen nestbekleding. Hooguit aan einde broedfase wat dons. De kuifeend is een echte laatbroeder. Meestal pas vanaf half mei t/m juni. Daardoor ook kans op uitmaaien als de slootkant wordt gemaaid of vernieling nest als slootkant wordt geklepeld. Broedend eendje kan ook zomaar open en bloot komen te zitten als de koeien de kant afgrazen. Het (donker)- bruine kuifeendvrouwtje is heel duidelijk te herkennen t.o.v. andere eenden.

Bijzonderheden: 1 legsel per jaar. Bij verlies 2^e nest mogelijk. Eieren zijn duidelijk afwijkend van kleur. Net als bij de overige eenden poept ook het kuifeend vrouwtje over de eieren bij nest versterking.

Kuifeendvrouw is i.t.t. de andere eenden soorten wat minder gevoelig voor nestverstoring. Ze blijft vaak onverstoord zitten. Zelfs het plaatsen van een nestbeschermer is mogelijk. Let eens op de gele oog iris. Dit heeft geen enkele andere eend. Ze gaat bij verstoring met veel misbaar en met een typisch snorkend geluid van het nest, daarbij half zwemmend/vliegend door de sloot. Komt vrij snel bij het nest terug. Vrouwtje zit muurvast op het nest en laat zich zelfs uitmaaien aan einde broedfase. Om dit te voorkomen kunnen nesten worden veiliggesteld door ze op te zoeken. Vinden van nest is een kunst op zich maar wel te doen. Rustig de slootkantjes aflopen en met enkele markeerstokken bij voortdrijving op de slootvegetatie tikken. Locatie van nest kan ook worden vastgesteld door in begin- of eilegfase het mannetje te spotten die vaak in de sloot zit te wachten ter hoogte van de nestlocatie.

Wilde eend

Broedperiode
Gem. aantal eieren
Gem. maat ei

februari tot augustus
5-12
52,0 x 37,2

Beschrijving nest: Wilde eenden maken niet veel werk van het nest. Kleine nestkom gemaakt van oud riet, verdord gras, plantenresten of ander nestmateriaal wat voorhanden is. In eileg- en begin broedfase weinig dons in het nest. Naarmate broedtijd vordert meer dons (veertjes). De kleur van de eieren varieert. Veelal lichtgroen maar ook vaalwit of beige. Eieren worden tijdens eileg fase afgedekt.

Locatie nest: De nesten kun je op de meest (on)-mogelijke en (on)-logische plaatsen tegenkomen. Van bloembak op het balkon, knotwilgen, tuinplanten, struiken, boomholtes etc. Vaak in wat ruigtes langs de slootkant, bij dammen etc. De wilde eend is plaats trouw. Wel een voorkeur in de nabijheid van water. Komt bij succesvol broedsel jaarlijks op nagenoeg dezelfde plek terug. Bij verlies 1^e nest kan 2^e legsel volgen

Bijzonderheden: Meest algemene eenden soort maar ook de wilde eend loopt in aantal sterk terug. De goed herkenbare woerd houdt in eileg- en broedfase vaak de wacht in de sloot of zit op/in de slootkant t.h.v.de plek waar het eendje haar nest heeft. Weinig verstoring gevoelig in de eileg- en broedfase. Kans op nestverlating is niet zo groot. Vrouwtje kan bij verstoring bij wegvliegen over de eieren poepen. Vrouwtje zit vaak vast op het nest maar kan bij onraad ook heel stillletjes van het nest afgaan waarbij ze de eieren toedekt.

Nest van wilde eend in het riet.

Meerkoet

Behoort niet tot de eendachtige maar tot de rallen.

Broedperiode
Gem. aantal eieren
Gem. maat ei

Maart tot half juli
6-10
52,6 x 36,2 mm

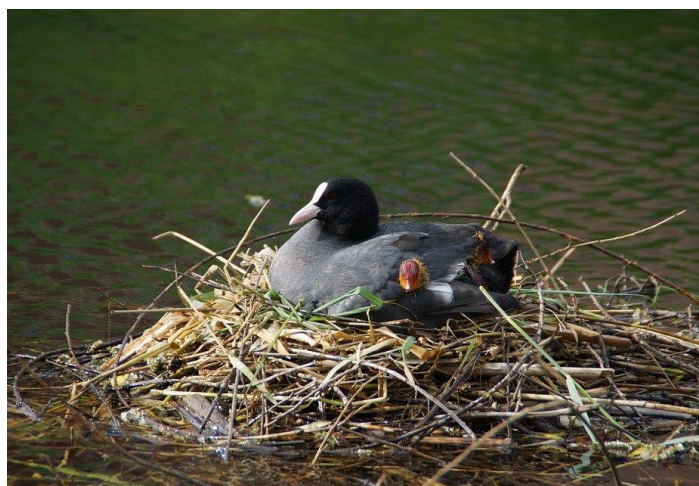
Beschrijving nest: Meerkoeten maken echt veel werk van hun nest. De nestkom is een omvangrijk bouwwerk van dood riet en stengels van allerlei waterplanten. Het mannetje draagt het meeste nestmateriaal aan terwijl het vrouwtje het nest bouwt. Er wordt zoveel nestmateriaal aangevoerd dat het nest dikwijls 25 cm boven de waterspiegel ligt. De eieren zijn bleekgeel met tamelijk gelijkmatige fijne donkerbruine en zwarte stippen.

Locatie nest: De nesten vind je in de buurt van water met begroeide oevers. Vaak bouwen ze de nesten op het water, op bv. geknakte rietstengels. Regelmatig is het nest niet goed vastgemaakt waardoor het gaat drijven. Een enkele keer vind je een nest in het grasland langs een natte greppel.

Bijzonderheden: De eieren komen verspreid over verschillende dagen uit. Als de kuikens 2 tot 4 dagen oud zijn gaan ze het water in. Het nest wordt daarna nog gebruikt om de schuilen. Na een maand zoeken de jongen zelf naar voedsel maar ze zijn pas na 8 weken zelfstandig. Wanneer er sprake is van een tweede leg helpen de jongen van het eerste nest, met het voeren van hun broertjes en zusjes.

Meerkoetnest in grasland naast greppel

Waterhoen

Behoort niet tot de eendachtige maar tot de rallen.

Broedperiode
Gem. aantal eieren
Gem. maat ei

Maart- april
6-10
44,5 x 31.4 mm

Beschrijving nest: het nest van is hetzelfde als dat van de meerkoet. Het bestaat uit een flinke nestkom van dood riet en stengels van allerlei waterplanten. Er worden vaak meerdere nesten gemaakt die dienen voor verzorging en verblijf van de jongen. Het mannetje draagt het meeste nestmateriaal aan terwijl het vrouwtje het nest bouwt. De eieren zijn grijsachtig wit tot geelbruin met roodbruine en blauwgrijze spikkels en kleine vlekken.

Locatie nest: De nesten vind je langs alle soorten wateren met dichte begroeiing. Nestelt gewoonlijk op de grond, boven de waterspiegel, of tussen de waterplanten. Vaak bouwen ze de nesten op het water die ze vastmaken aan het riet. (Ook meerkoeten doen dat)

Bijzonderheden: De eieren komen verspreid over verschillende dagen uit. De kuikens laten zich de eerste weken graag voeren door de ouders pas na 4 tot 5 weken zorgen ze zelf voor voedsel. Na 7 weken zijn ze zelfstandig maar blijven graag in de buurt, ze helpen graag de kuikens van een tweede leg aan voedsel. Een waterhoen worden ook wel rietkipje genoemd.

